

Neatkarīga nozares profesionāļa/eksperta recenzija par sabiedriskā pasūtījuma izpildi

Recenzents:	Vita Dreijere
Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis:	SIA Valmieras TV
Projekta nosaukums:	Televīzijas novadu ziņas
Recenzēto satura vienību skaits:	203
Recenzēto satura vienību pārraidīšanas datumi:	2020.gada 1. - 31. jūlijs, 2020.gada 1. - 30. septembris, 2020.gada 1. - 22.novembris

1. UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

1.1. Atbilstība projekta satura koncepcijā definētajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst.

Kritēriji 1.1. un 1.2. ir skatāmi kopā, jo koncepcijā tie arīdzan ir aprakstīti kopā. Projekts pilnībā atbilst sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem, kā arī sižetu saturs pilnībā atbilst projekta koncepcijā definētajiem uzdevumiem un tematiskajai ievirzei. Vienīgais no koncepcijā norādītajiem tematiem, kas manis aplūkotajos sižetos neparādījās, bija medijpratība, bet visi pārējie koncepcijā minētie saturiskie virzieni vismaz kādā vai kādos no sižetiem tika atspoguļoti.

1.2. Atbilstība projekta satura koncepcijā definētajam mērķim un uzdevumam

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst.

Kritēriji 1.1. un 1.2. ir skatāmi kopā, jo koncepcijā tie arīdzan ir aprakstīti kopā. Projekts pilnībā atbilst sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem, kā arī sižetu saturs pilnībā atbilst projekta koncepcijā definētajiem uzdevumiem un tematiskajai ievirzei. Vienīgais no koncepcijā norādītajiem tematiem, kas manis aplūkotajos sižetos neparādījās, bija medijpratība, bet visi pārējie koncepcijā minētie saturiskie virzieni vismaz kādā vai kādos no sižetiem tika atspoguļoti.

1.3. Projektam ir ilgtspējīgs efekts, tostarp žurnālistikas un mediju profesionālās kvalitātes uzlabošanā

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst.

Šo apgalvojumu piemērotāk būtu skatīt kontekstā ar iepriekšējos gados pārraidīto sižetu kvalitāti. Šī ir trešā reize, kad analizēju novadu ziņu sižetus, un salīdzinājumā ar pirmo reizi ir vērojama kvalitatīva izaugsme, šķiet, ka iespēja sižetus pārraidīt sabiedriskajā televīzijā vietējām televīzijām kalpo kā motivators uzlabot profesionālā darba kvalitāti. Salīdzinājumā ar pagājušo gadu kvalitātes izaugsme gan vairs nav bijusi tik strauja. Ļoti pozitīvi, ka tiek attīstīts reģionālo korespondentu tīkls Vidzemē, Latgalē, atsevišķās Kurzemes pašvaldībās, efektu ilgtspēju varētu veicināt arī reģionālo korespondentu tīkla attīstīšana Zemgalē. Pētītā perioda ietvaros bija novērojami uzlabojumi LRT+ sižetu kvalitātē – pirmais aplūkotais sižets (2020.gada 8.jūlijs “Neziņa par svētku norisi Aglonā”) bija ļoti zemas kvalitātes un, šķiet, ticis pārraidīts vien temata specifikas dēļ, taču nākamajos sešos aplūkotos sižetos, ko veidoja tas pats autors, bija vērojams gana būtisks kvalitātes progress. Ieteikums meklēt risinājumu novadu ziņu saturam, kas attiecas uz Ventspili, jo salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu situācija nav uzlabojusies.

1.4. Satura pieejamības nodrošināšana daudzveidīgās satura izplatīšanas platformās un sasniedzamā auditorija (par pamatu ņemt projekta pieteikumā noteikto)

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst.

Tiek nodrošināts, ka novadu ziņu saturu sasniedz ne tikai tajās atspoguļoto pašvaldību iedzīvotāji, bet arī nacionāla līmeņa auditorija.

1.5. Satura atbilstība žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, politiskās neitralitātes ievērošana tēmu un viesu izvēlē, viedokļu daudzveidība (ņemot vērā satura žanra specifiku)

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst.

- attiecībā uz ētikas standartu ievērošanu iebildumu nav, jo pārkāpumi netika konstatēti;
- būtu vēlams tematu izvēlē novirzīt smagumu no publiski izziņotiem notikumiem un pasākumiem uz žurnālistu pašu identificētiem tematiem un problēmjautājumiem, jo proporcija joprojām ir nevienmērīga. Tas arī ir viens no iemesliem, kāpēc ir svarīgi attīstīt profesionālu korespondentu tīklu (līdz ar to arī ar daudzveidīgāku informācijas avotu loku);
- problēmsižetiem bija iepriecinoši plašs avotu loks, kas pārsniedza pašvaldību un reģionu robežas, atsevišķos gadījumos šie sižeti bija labs un līdzvērtīgs papildinājums sabiedriskās televīzijas ziņām. Būtu vēlams šo virzienu turpināt attīstīt, jo no tā iegūtu gan sabiedriskās televīzijas saturs, gan žurnālistiem, kas veido novadu ziņas, tā būtu iespēja celt savu kvalifikācijas latiņu;
- LRT joprojām atsevišķi “stendapi” ir latgaliski, liela daļa no intervijām (sevišķi Ausmas Spruktes sižetos) arīdzan. Ir jāņem vērā, ka ziņām auditorijai ir jābūt pēc iespējas labāk uztveramām un pastāv iespēja, ka ne visi nacionālās apraides ziņu skatītāji vienlīdz labi uztver informāciju, ja tā tiek pasniegta latgaliski;
- nebija bieži izplatīta tendence, bet atsevišķos sižetos citātu garums (tā dēvētās “runājošās galvas”, bez piefilmējumiem) pārsniedza pat pusminūti;
- reflektēšana par politiskās neitralitātes ievērošanu ir apgrūtināta, jo politiskās norises novados manis analizētajos sižetos gandrīz nemaz netika aplūkotas;
- viedokļu daudzveidība iespēju robežās tika nodrošināta, lielākajai daļai sižetu bija

2. SPECIĀLIE KRITĒRIJI SATURA AUDIO UN AUDIOVIZUĀLĀ FORMĀTA NOVĒRTĒŠANAI

2.1. Formas kritēriji (atbilstība formātam, scenārija dramaturģijas kvalitāte, vēstījuma dinamika, režijas kvalitāte, mūzikas izmantošanas prasmes, subtitru kvalitāte)

Liela daļa no piedāvātajiem formas kritērijiem neatbilst ziņu žanra specifikai. Tieši ziņu žanra specifikas ievērošana arī ir būtiskākais secinājums, jo tam tika pielāgots arī audiovizuālais materiāls. Kā jau iepriekš norādīju, bija atsevišķi gadījumi, kad sižetos tika iekļauti pārlietu gari citāti ar vienveidīgu vizuālo materiālu un bez piefilmējumiem, bet tie bija drīzāk izņēmumi, un kopumā ziņu veidošanas standarti tika ievēroti. Pie šī kritērija vēl piebīdīšu, ka arī ziņu sižeta garuma ietvars tika ievērots.

2.2. Satura kritēriji (redaktora un producēšanas darba kvalitāte, satura vērtība un originalitāte, valodas lietojums, grafika un vizuālie risinājumi)

Jāņem vērā, ka sižetu veidošana norisinājās būtiskā kontekstā – aplūkotajā periodā bija beidzies pandēmijas pirmais vilnis (jūlija sižeti), kā arī sākās otrais vilnis (septembra un novembra sižeti), līdz ar to no reģionālo ziņu veidotājiem varēja gaidīt būtisku pienesumu par to, kā dzīve pandēmijas laikā un atkopšanās (jūlija sižeti) notiek “pietuvinājumā”. Atsevišķos gadījumos tā arī bija un reģionālie korespondenti darbojās labā sazobē ar nacionāla līmeņa aktualitātēm. Piemēri, “Laukos neredz iespēju burtnīcu vietā pirkt datoru” (17.jūlijs, 2020, Zemgales TV), “Aicina rīkoties pirms epidemologa zvana” (16.novembris, 2020, Vidusdaugavas TV), “Kuldīgā maskas šuj vietējie uzņēmumi” (13.novembris, 2020, Skrundas TV), “Pārtikas ražotnēs maksimālā piesardzība” (3.novembris, 2020, LRT), “Veiksmīga sezona mazajiem tūrisma uzņēmumiem” (2.jūlijs, 2020, Talsu TV), “Beidzot ieskaita naudu kompensācijām mediķiem” (4.jūlijs, 2020, Vidzemes TV). Uzskaitījumu varētu turpināt un apzināti tajā iekļāvu tematus, kuros akcentēti problēmjautājumi un stāsti par iespējām, kas abos gadījumos ir nacionāla līmeņa temati, taču atspoguļoti reģionālā pietuvinājumā, turklāt pēdējais no minētajiem piemēriem ir īpaši izceļams, jo nepalika tikai strikti reģiona robežās un avotu lokā iekļāva ne tikai Vidzemes reģiona slimnīcas vien. Reģionālo televīziju un sabiedriskās televīzijas sadarbības iespēja, proti, nacionāla līmeņa tematu ielikšana cilvēkiem pietuvinātā perspektīvā jau tiek izmantota, kas liecina par gana labu dažādo producēšanas līmeņu sadarbību, bet vēl ir ar lielu attīstības potenciālu.

Tāpat ir vērts izmantot sabiedriskās televīzijas pieredzi attiecībā uz grafikām un vizuālajiem risinājumiem, jo arī šajā ziņā reģionālajām televīzijām vēl ir gana liels izaugsmes potenciāls.

Valodas kvalitāte lielākoties ir laba, atsevišķiem korespondentiem gan ir vērts iziet runas apmācības (turklāt daži sižetus ierunā kā ātrrunātāju konkursā).

2.3. Vadītāji: profesionālās īpašības un iemaņas (personas profesionālās darbības originalitāte, prasme uzrunāt, ieinteresēt, piesaistīt auditorijas uzmanību, ķermeņa valodas prasme, spēja reaģēt neordinārās situācijās, spēja nodrošināt stabilu profesionālo kvalitāti, līdzdalība satura

komunikācijā, prasme vadīt intervijas, sarunas, diskusijas, improvizācijas prasme, prasme strādāt tiešraidē, sagatavotības līmenis)

Es analizēju ziņu sižetus, tāpēc šis kritērijs nav izvērtēts.

2.4. Iesaistītais personāls (žurnālisti, operatori, montāžisti un citi satura radītāji): profesionālās īpašības un iemaņas (profesionālās darbības oriģinalitāte, prasme uzrunāt, ieinteresēt, piesaistīt auditorijas uzmanību, spēja reaģēt neordinārās situācijās, spēja nodrošināt profesionālo kvalitāti, prasme strādāt tiešraidē (ja attiecināms), sagatavotības līmenis)

Arī šajā punktā lielākā daļa kritēriju neattiecas uz ziņu veidotāju darbu, bet varu to vērtēt tikai šī žanra kontekstā. Televīziju žurnālistu profesionālā darba kvalitāte atšķiras. Ir atsevišķi žurnālisti no Vidzemes TV, Zemgales TV, Skrundas TV, kuru profesionālās iemaņas ir labāk attīstītas, kuriem ir īpaši uzteicamas stāstīšanas prasmes un kuri līdz ar to var sižetus izveidot nevis kā viedokļu savirkņumus, bet tiešām kā stāstus. Kopumā būtu jāturpina strādāt pie darbinieku apmācības veidot reģionu notikumu atspoguļojumu nacionālajai televīzijai, jo nav nekāda pamata uzskatīt, ka novadu ziņu saturam būtu kvalitātes ziņā jāatpaliek no sabiedriskās televīzijas žurnālistu veidotajiem ziņu sižetiem.

2.5. Papildus piebildes

3. REKOMENDĀCIJAS

3.1. Vai projekta realizēšana nākotnē būtu jāturpina sabiedriskā pasūtījuma ietvaros?

Neapšaubāmi. Šis ir svarīgs sabiedriskā pasūtījuma projekts, kas pilnībā atbilst tā būtībai. Šī ir vismaz pašlaik vienīgā iespēja rast plašāku audiovizuālu ieskatu norisēs reģionos.

3.2. Vai projektā nepieciešami būtiski uzlabojumi? Ja jā, kādi?

- *Godīgi sakot, šķiet, ka būtu nepieciešams pat palielināt resursus, lai attīstītu korespondentu tīklu reģionos, kur tās vēl nav attīstīts, lai nodrošinātu regulāras korespondentu apmācības (iespējams, būtu nepieciešama arī kāda reģionālo televīziju žurnālistu stažēšanās programma LTV);*
- *tāpat būtu arī vērts apsvērt nākamā finansējuma piešķirumā veicināt problēmsižetu veidošanu. Tie ir laukietilpīgāki, taču vērtīgāki gan saturiski, gan žurnālistu profesionālās izaugsmes ziņā;*
- *acīmredzot jāmeklē kāds risinājums ilgstošajai problēmai – satura nodrošināšanai*

no Ventspils novada un vēl vairāk – no Ventspils pilsētas;

- *jāpārvirza fokuss no publisko notikumu/pasākumu atspoguļošanas uz nacionālas nozīmes, bet reģionu līmenī fiksējamu, žurnālistu atrastu tematu un problēmjaudātājumu atspoguļošanu, jāveicina žurnālistu proaktivitāte jaunu tematu identificēšanā;*
- *nevajadzētu tik ļoti ignorēt pašvaldību politiskās norises, jo tieši vietējie žurnālisti, kuri pašvaldību norises pārzina vislabāk, tām varētu izsekot līdzī daudz precīzāk nekā nacionālie žurnālisti;*
- *LRT ir jāņem vērā, ka ziņas nacionālajā apraidē var skatīties visdažādākā auditorija un tās ir jāveido auditorijai pēc iespējas vieglāk uztveramā veidā.*

3.3. Projektā iesaistītā radošā personāla kompetence un profesionalitātes vērtējums, realizējot līdzvērtīgus projektus sabiedriskā pasūtījuma ietvaros.

Kā jau iepriekš norādīju, skatoties vairāku gadu perspektīvā, profesionalitātes novērtējums ir ar augšupejošu tendenci. Kopumā personāls pārvalda televīzijas ziņu veidošanas specifiku un, neraugoties uz to, ka uzsvēru profesionālo apmācību turpināšanas nepieciešamību, ir spējīgs realizēt līdzvērtīgus sabiedriskā pasūtījuma projektus arī nākotnē.

3.4. Papildus secinājumi/piebildes

Lūgums ņemt vērā, ka to kritēriju, kuri atbilst raidījumu, nevis ziņu sižetu analizēšanai, izklāsts šajā recenzijā ir nepilnīgs.

Vēl skaidrojums par analizēto sižetu skaita sadalījumu:

Televīzija	Sižetu skaits
Vidzemes TV	50
Zemgales TV	44
LRT	33
LRT+	7
Skrundas TV	20
Aizputes TV	7
TV Kurzeme	18
Kurzemes TV	6
Talsu TV	7
Vidusdaugavas TV	11

1.tabula. Analizēto novadu ziņu sižetu autori

1.tabula liecina, ka pārliecinoši vairāk novadu ziņu sižetu veidojušas tās televīzijas, kam ir plašāks reģionālais pārklājums. Visvairāk sižetu veidojusi Vidzemes televīzija, kam ir arī visplašākais korespondentu loks, kā arī Zemgales televīzija, kas arīdžan nodrošina visnotaļ plašu reģionālo pārklājumu, taču, līdzīgi kā iepriekš, ziņu saturu veidojusi tikai viena žurnāliste. Kā redzams, Kurzemes reģionā vērojama lielāka televīziju sadrumstalotība, turklāt atkārtojas arī iepriekš pieredzētā tendence, ka par sižetu skaits par Ventspili būtiski atpaliek no Liepājas un ir faktiski vienādā līmenī ar mazākām un mazāk ietekmīgām pašvaldībām.

